

Sygn. akt I ACa 777/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jadwiga Chojnowska (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska SO del. Grażyna Wołosowicz
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. P.**

przeciwko **A. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 25 kwietnia 2017 r. sygn. akt I C 711/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

(...)

UZASADNIENIE

T. P. wniosła o zasądzenie od A. P. kwoty 88.347 zł tytułem odszkodowania za przeprowadzoną egzekucję komorniczą. Na sumę tę składała się kwota 30.050 zł tytułem szkody za sprzedaż niewydzielonej części nieruchomości oraz kwota 58.297 zł tytułem odsetek, liczonych od dnia 11 kwietnia 2005 r. do dnia wniesienia pozwu. Na rozprawie w dniu 28 marca 2017 r. pełnomocnik powódki (W. P.) poinformował, że pozew dotyczy lokalu mieszkalnego położonego w M. przy ul. (...) zlicytowanego w dniu 11 kwietnia 2005 r.

A. P. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd ten ustalił, że Sąd Rejonowy w Biskupcu wyrokiem z dnia 16 maja 1995 r. zniósł między małżonkami P. wspólność majątkową (sygn. III RC 47/95), a w dniu 27 czerwca 2000 r. małżonkowie nabyli (do swych majątków osobistych) od Wojskowej Agencji Mieszkaniowej mieszkanie położone przy ul. (...) w M. (ich udziały w lokalu wyniosły po 1/2 części). Dla nieruchomości tej Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadził księgę wieczystą o nr KW (...).

W dniu 10 listopada 2000 r. Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym nakazując W. P. zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. w P. kwotę 29.665,27 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 września 2000 r. do dnia zapłaty (sygn. akt IX Ng 8141/00). Kwota ta nie została uregulowana, w związku z czym wierzyciel zainicjował postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego Rewiru II działającego przy Sądzie Rejonowym w Biskupcu – A. P. (sygn. II KM 85/01). Komornik poinformował wierzyciela o zniesionej między małżonkami wspólności majątkowej, a wierzyciel zażądał egzekucji z całego majątku dłużnika, w tym z nieruchomości.

Jak dalej ustalił Sąd również przeciwko powódce zostały wydane tytuły wykonawcze:

- 1) nakaz zapłaty z dnia 27 lutego 2001 r., w którym Sąd Okręgowy V Wydział Gospodarczy nakazał zapłatę na rzecz M. K. (...) w K. kwotę w łącznej wysokości 60.0407,82 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu (sygn. V Ng 74/01);
- 2) nakaz zapłaty z dnia 7 czerwca 2001 r., w którym Sąd Rejonowy w Szczecinie przyznał na rzecz (...) sp. z o.o. w U. kwotę 30.709,83 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu (sygn. XI GNc 1473/01);
- 3) nakaz zapłaty z dnia 28 września 2001 r., w którym Sąd Rejonowy w Biskupcu Roki Sądowe w M. zasądził na rzecz W. S. – Hurtowni (...) w M. kwotę 20.158,60 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu (sygn. I Nc 220/01/R);
- 4) nakaz zapłaty z dnia 29 listopada 2001 r., w którym Sąd Rejonowy w Biskupcu Roki Sądowe w M. zasądził na rzecz J. B. (1) prowadzącego Przedsiębiorstwo Handlowo (...) w M. kwotę 11.826,89 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu (sygn. I Nc 308/01/R).

Z wniosków tych wierzycieli toczyły się postępowania egzekucyjne przeciwko powódce, w ramach których wierzyciele domagali się egzekucji z należących do niej nieruchomości.

Pismem z dnia 18 grudnia 2001 r. W. P. zwrócił się z prośbą do komornika o wyrażenie zgody na sprzedaż z wolnej ręki nieruchomości położonej przy ul. (...) w M. celem pokrycia zobowiązań jego i małżonki, jednak komornik nie wyraził zgody i w dniu 23 lipca 2002 r. zlecił biegłemu wykonanie czynności niezbędnych do sporządzenia opisu i oszacowania ułamkowej części nieruchomości. Na wniosek W. P. termin wizji lokalnej został przesunięty na dzień 20 sierpnia 2002 r.

Z uwagi na niewielką efektywność prowadzonego postępowania egzekucyjnego, wierzyciel (...) sp. z o.o. pismem z dnia 24 lipca 2002 r. złożył wniosek o połączenie postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko dłużnikowi W. P. z egzekucjami prowadzonymi z wniosków innych wierzycieli przeciwko T. P.. Postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2002 r. komornik połączył do wspólnego prowadzenia – pod sygn. II KM 85/01 – następujące sprawy:

- 1) przeciwko dłużnikowi W. P. z wniosku wierzycieli:
 - a) K. E. (sygn. II KM 85/01 i 264/01),
 - b) (...) Sp. z o.o. (sygn. II KM 100/01),

- c) Banku (...)/w M. (sygn. II KM 93/02),
 - d) (...) sp. z o.o. (sygn. II KM 92/01),
 - e) Hurtownia (...) (sygn. II Km 79/02),
 - f) Hurtownia (...) (sygn. II KM 81/02),
 - g) J. B. (2) (sygn. akt II KM 153/02),
- 2) przeciwko dłużniczce T. P. z wniosku wierzycieli:
- a) M. K. (sygn. II KM 256/01),
 - b) (...) (sygn. II KM 690/01),
 - c) Hurtowni (...) (sygn. II KM 607/01),
 - d) (...) Sp. z o.o. w S. (sygn. II KM 85/02).

Odpisy tego postanowienia wraz z pouczeniem małżonkowie odebrali w dniu 6 sierpnia 2002 r. i nie zaskarżyli go.

Z dalszych ustaleń Sądu wynika, że w dniu 27 sierpnia 2002 r. komornik zawiadomił dłużników i wierzycieli o terminie opisu i oszacowania lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...). Osobistego odbioru obwieszczenia za pozwaną dokonał jej mąż (29 sierpnia 2002 r.). W dniu 17 września 2002 r. o godzinie 10.00 został sporządzony protokół oszacowania lokalu mieszkalnego. Przy czynności tej uczestniczył W. P.. Okazano mu operat szacunkowy z dnia 26 sierpnia 2002 r. Wartość lokalu ustalono na kwotę 79.300 zł. Pouczono dłużnika o możliwości złożenia skargi na opis i oszacowanie, na co ten odpowiedział, że nie składa żadnych oświadczeń i wniosków.

W dniu 8 marca 2005 r. komornik ogłosił termin pierwszej licytacji z nieruchomości położonej przy ul. (...). W obwieszczeniu jako właścicieli nieruchomości wskazano powódkę i jej męża w udziałach wynoszących po 1/2 części. O terminie licytacji zawiadomiono dłużników, przy czym powódka pismo to odebrała osobiście w dniu 11 marca 2005 r., natomiast W. P. pismem z dnia 22 marca 2005 r. wniósł o zawieszenie licytacji z nieruchomości. Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2005 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie oddalił wniosek dłużnika o wstrzymanie licytacji, a dłużnik nie zaskarżył tej decyzji. W związku z tym, w dniu 11 kwietnia 2005 r., pod nadzorem sędziego odbyła się pierwsza licytacja nieruchomości. Na licytacji tej – pomimo zawiadomienia – nie było dłużników. Do przetargu stanęły dwie osoby. Sąd Rejonowy w Mrągowie udzielił przybicia nieruchomości należącej do małżonków po 1/2 części na rzecz L. Ł. za cenę 60.100 zł. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 19 kwietnia 2005 r., a w dniu 9 maja 2005 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie przysądził własność tego lokalu mieszkalnego L. Ł.. Odpis postanowienie powódka i jej mąż odebrali w dniu 20 maja 2005 r., a w dniu 30 maja 2005 r. stało się ono prawomocne.

W dniu 28 marca 2006 r. komornik wydał postanowienie w sprawie kosztów egzekucyjnych dotyczących przeprowadzonej egzekucji z nieruchomości stanowiącej w częściach ułamkowych po 1/2 współwłasność powódki i jej męża. Postanowienie to doręczono dłużnikom (w imieniu powódki odebrał je W. P.). Nie zostało ono zaskarżone skargą na czynności komornika.

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2007 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie sporządził plan podziału sumy uzyskanej z nieruchomości położonej przy ul. (...) (ustalanej na kwotę 60.100 zł). Kwota 30.050 zł przypadała wierzycielom prowadzących egzekucję przeciwko W. P., a kwota 30.050 zł – wierzycielom prowadzących egzekucję przeciwko powódce. O sporządzeniu planu podziału dłużnicy zostali zawiadomieni pismem z dnia 16 stycznia 2007 r. i pouczeni o możliwości złożenia zarzutów. Ponieważ nie skorzystali z tej możliwości, postanowienie uprawomocniło się w dniu 15 lutego 2007 r.

Sąd ustalił także, że w toku prowadzenia egzekucji z nieruchomości prowadzona była też egzekucja z innej nieruchomości powódki i jej męża, a mianowicie z nieruchomości położonej przy ul. (...) w M.. Mąż powódki składał tutaj skargi na czynności komornika, które nie zostały uwzględnione przez Sąd.

W dniu 6 maja 2016 r. doręczono W. P. kserokopię postanowienia z dnia 12 stycznia 2007 r. o sporządzeniu planu podziału sumy uzyskanej z nieruchomości.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny sprawy Sąd ocenił powództwo jako bezzasadne. Wskazał, że powódka domagając się od pozwanego zapłaty odszkodowania w wysokości 88.347 zł zarzucała mu, że prowadził postępowanie egzekucyjne bez tytułów wykonawczych wydanych przeciwko niej, a także, że do dnia złożenia pozwu nie zostało wydane postanowienie o ustaleniu kosztów tego postępowania. W konsekwencji powyższego poniosła ona stratę stanowiącą 1/2 wartości zlicytowanego mieszkania wraz z odsetkami od dnia 11 kwietnia 2005 r., tj. od dnia udzielenia przybicia nieruchomości położonej przy ul. (...).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do najdalej idącego zarzutu, tj. zarzutu przedawnienia roszczenia, Sąd zauważył, że powódka dochodziła odszkodowania za niezgodne z prawem przeprowadzenie egzekucji, tym samym podstawą jej roszczeń były przepisy art. 415 k.c. i nast., do których znajduje zastosowanie art. 442¹ k.c. (uprzednio art. 442 k.c.). W oparciu o te regulacje Sąd przyjął, że roszczenie powódki stało się wymagalne najpóźniej z dniem uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, co nastąpiło z dniem 30 maja 2005 r. Tego bowiem dnia najpóźniej mogła uzyskać wiedzę o swojej szkodzie w postaci utraty majątku. Toczyło się wobec niej kilka postępowań egzekucyjnych, podobnie jak przeciwko jej mężowi. Ostatecznie na wniosek jednego z wierzycieli W. P. połączono dotychczasowe postępowania w jedno postępowanie egzekucyjne i prowadzono je pod sygn. II KM 85/01. Powódka osobiście odebrała zawiadomienie o terminie licytacji mieszkania położonego przy ul. (...) i mimo to nie pojawiła się na licytacji, podobnie jak jej mąż. Egzekucja z nieruchomości była prowadzona pod nadzorem sędziego. Bezpośrednio po pierwszej licytacji w dniu 11 kwietnia 2005 r. nastąpiło przybicie, które uprawomocniło się w dniu 19 kwietnia 2005 r. Postanowienie to nie zostało doręczone powódce, ponieważ wydane zostało na posiedzeniu jawnym – bezpośrednio po ukończeniu przetargu (art. 996 k.p.c.). Sąd I instancji zaznaczył, że prawomocne postanowienie o przybiciu wprawdzie nie skutkuje samoistnie przeniesieniem własności, ale ma w istocie znaczenie przesądzające, ponieważ wywołanie tego skutku zależy jedynie od wykonania warunków licytacyjnych przez nabywcę. I tak też było w sprawie niniejszej – w dniu 9 maja 2005 r. Sąd wydał postanowienie o przysądzeniu własności, którego odpis odebrał W. P.. Ani powódka, ani jej mąż nie składali zażalenia na to postanowienie, co skutkowało jego uprawomocnieniem się w dniu 30 maja 2005 r. Licząc termin 3 lat od tego dnia, roszczenie powódki – zdaniem Sądu – przedawniło się z dniem 30 maja 2008 r.

Sąd podkreślił, że powódka od samego początku była informowana o wszystkich czynnościach komornika, czego dowodzą zwrotne potwierdzenia odbioru. Okoliczność tę potwierdził także jej pełnomocnik na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2017 r. dodając, że niczego przed nią nie zatajał.

Sąd wskazał dalej, że w egzekucji z nieruchomości organem egzekucyjnym jest również komornik, który dokonuje czynności egzekucyjnych aż do chwili udzielenia przez sąd przybicia. Artykuł 770 k.p.c. nakłada na komornika obowiązek wydania postanowienia o ustaleniu kosztów egzekucji, gdy do niego należy jej przeprowadzenie. Po udzieleniu przybicia komornik powinien wydać postanowienie o ustaleniu kosztów egzekucji obejmujących dotychczasowe postępowanie, a o kosztach powstałych później winien orzekać sąd na zasadach ogólnych. Koszty egzekucji związane z czynnościami komornika w egzekucji z nieruchomości podlegają uwzględnieniu przy podziale sumy uzyskanej z egzekucji na podstawie prawomocnego postanowienia komornika ustalającego ich wysokość. Powyższe postanowienie – jak wskazał Sąd – zostało wydane przez komornika w dniu 28 marca 2006 r., przy czym jego odpis w imieniu własnym i powódki odebrał W. P.. Na powyższe postanowienie dłużnicy nie złożyli skargi. Postanowienie to uwzględniało koszty egzekucji z połączonych spraw, w tym między innymi spraw, w których powódka była dłużnikiem, tj. II KM 256/01, II KM 607/01, II KM 85/02 i II KM 690/01. Koszty te zostały też uwzględnione w planie podziału (pkt. III postanowienia). Zdaniem Sądu nie polegało więc na prawdzie twierdzenie powódki, że komornik nie ustalił wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego. Odpis postanowienia, który został

doręczony W. P. w dniu 4 maja 2016 r. w rzeczywistości dotyczył doręczonej mu kserokopii odpisu postanowienia o sporządzeniu planu podziału, którą osobiście odebrał w dniu 6 maja 2016 r. Zawiadomienie o sporządzeniu planu podziału, od którego biegł termin do złożenia zarzutów został zaś doręczony dłużnikom w dniu 17 stycznia 2007 r. W związku z tym Sąd nie uznał argumentacji powódki, jakoby o szkodzie dowiedziała się dopiero w maju 2016 r. Zaznaczył, że bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się najwcześniej z chwilą, w której od uprawnianego można rozsądnie oczekiwać dochodzenia swojego roszczenia. Trzyletni termin z art. 442¹ k.c. rozpoczyna bieg wtedy, gdy poszkodowanemu znane jest zdarzenie będące źródłem szkody, osoba zobowiązana do jej naprawienia oraz związek przyczynowy między działaniem sprawcy, a powstałą szkodą. Wiedza poszkodowanego winna przy tym pochodzić z kompetentnego źródła. W przypadku licytacji lokalu mieszkalnego, będzie to postanowienie o przysądzeniu własności. Po doręczeniu odpisu orzeczenia powódka wiedziała już o utracie części majątku w związku z prowadzoną przez komornika egzekucją. Nie zaskarżyła orzeczenia, pomimo otrzymania jego odpisu. Z tego – zdaniem Sądu – można wywieść, że w pełni akceptowała przedsięwzięte decyzje, a zatem i skutki z nich wynikające. Od co najmniej 30 maja 2005 r. była w posiadaniu informacji o utracie swojej własności w postaci lokalu mieszkalnego i od tego też dnia biegł termin przedawnienia roszczeń związanych z wyrządzoną szkodą. Sąd dodał, że powódka nie wykazała, by jakakolwiek okoliczność przerwała lub zawiesiła bieg przedawnienia. Pomimo deklaracji składanych na rozprawie przez jej pełnomocnika co do skarżenia czynności komornika, zebrany w sprawie materiał dowodowy tego nie potwierdził. Z dołączonych akt komorniczych nie wynikało, by powódka skarżyła czynności komornika w związku z prowadzoną egzekucją z lokalu mieszkalnego przy ul. (...). W aktach tych znajduje się wprawdzie skarga na czynności komornika, ale dotyczy innej nieruchomości, z której była prowadzona egzekucja (bezsukcesyjnie). Wobec braku wykazania okoliczności mogących mieć wpływ na bieg terminu przedawnienia, Sąd powtórnie zaznaczył, że termin ten (liczony od dnia 30 maja 2005 r.) upłynął z dniem 30 maja 2008 r.

Wobec skutecznie podniesionego zarzutu przedawnienia – w ocenie Sądu – nie było potrzeby ustalania, czy ziszcili się wszystkie przesłanki uzasadniające uwzględnienie roszczenia. Jedynie ubocznie zwrócił uwagę na ewentualną odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego. W tym kontekście zauważył, że powódka dochodziła roszczenia wskazując na odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego jako komornika sądowego za szkodę wyrządzoną w toku postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechania przy wykonywaniu czynności. Przepis ten – jak zaznaczył Sąd – nie określa samodzielnie przesłanek odpowiedzialności komornika w sensie warunków powstania obowiązku naprawienia szkody. W tym zakresie będą więc mieć zastosowanie ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej, wynikające z przepisów kodeksu cywilnego, a mianowicie bezprawność działania pozwanego, powstanie szkody i zaistnienie adekwatnego związku przyczynowego między szkodą, a zdarzeniem ją wywołującym. W konsekwencji Sąd uznał, że brak podstaw do przypisania odpowiedzialności odszkodowawczej komornika A. P.. Nie można bowiem jego działaniom przypisać cech bezprawności. Po przeanalizowaniu zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności akt komorniczych (II KM 85/01) i akt Sądu Rejonowego w Mrągowie (I Co 17/04), Sąd nie dostrzegł wśród działań pozwanego czynności, które byłyby sprzeczne z prawem. Zaznaczył, że komornik prowadząc postępowanie egzekucyjne działał w oparciu o tytuły wykonawcze (art. 776 k.p.c.). Odpis postanowienia o połączeniu postępowań egzekucyjnych, w imieniu powódki odebrał jej mąż W. P.. Pomimo pouczenia, nie zostało ono zaskarżone. Ponadto w aktach komorniczych znajduje się pismo męża powódki, w którym wskazuje on na fakt istnienia wobec siebie i powódki zobowiązań. Okoliczność istnienia wierzytelności potwierdza również postanowienie o sporządzeniu planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji. Orzeczenie wymienia wierzycieli powódki i sumy przypadające na poczet ich wierzytelności. Wskazuje także na fakt dysponowania przez wierzycieli tytułami egzekucyjnymi przeciwko powódce i jej mężowi. O istnieniu zobowiązań swoich i żony W. P. pisał w piśmie do komornika wnosząc o sprzedaż z wolnej ręki mieszkania położonego przy ul. (...) celem pokrycia długów. Zdaniem Sądu z okoliczności, że powódka – pomimo osobistego odebrania obwieszczenia o terminie licytacji – nie brała w niej udziału, nie można jeszcze wyprowadzać wniosku, że komornik działał bezprawnie. Sąd podkreślił, że nieruchomość będąca przedmiotem postępowania egzekucyjnego stanowiła współwłasność dłużników po 1/2 części, a egzekucja była prowadzona na rzecz wierzycieli, którzy dysponowali skutecznymi tytułami egzekucyjnymi przeciwko powódce i jej mężowi. Pomimo połączenia egzekucji w jedno postępowanie, rozliczenie sum należnych wierzycielom zostało uwzględnione w oparciu o udziały dłużników w

lokalu mieszkalnym położonym przy ul. (...). Każda grupa wierzycieli prowadziła egzekucję do ułamkowych udziałów należących do jednego z dłużników, a kwota uzyskana ze sprzedaży nieruchomości stanowiła sumę podlegającą podziałowi. Z kwoty 60.100 zł na rzecz wierzycieli każdego z dłużników została przeznaczona kwota 30.050 zł. Sąd podkreślił, że z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przybiciu, całe dotychczasowe postępowanie zostało definitywnie zamknięte, a powódka utraciła możliwość podnoszenia zarzutów dotkniętych prekluzją.

Sąd nie dopatrył się także po stronie powódki szkody, ujmowanej w treści pozwu jako 1/2 wartości zlicytowanego mieszkania (30.050 zł) wraz z odsetkami od dnia 11 kwietnia 2005 r. (58.297 zł). Zaznaczył, że nie spłaciła ona sum zasądzonych czterema tytułami wykonawczymi, w związku z czym – nie można upatrywać szkody w fakcie wszczęcia i prowadzenia egzekucji, a w konsekwencji przeprowadzenia licytacji. Powódka będąc dłużniczką nie uregulowała w terminie swoich zobowiązań, co przesądziło o konieczności przymusowej realizacji zobowiązania. W toku postępowania egzekucyjnego zmierzającego do licytacji lokalu przy ul. (...), była o wszystkim zawiadamiana. To jej zachowanie polegające na braku spłaty zobowiązań skutkowało wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Brak inicjatywy w zakresie dobrowolnej spłaty zadłużenia spowodował ostatecznie sprzedaż mieszkania i przysądzenie własności na rzecz osoby trzeciej. W wyniku tej sprzedaży dług powódki został uregulowany. Gdyby spłaciła ona swoje zobowiązania, do sprzedaży jej udziału w nieruchomości by nie doszło. W samym fakcie prowadzenia egzekucji nie można zaś upatrywać powstania szkody w majątku dłużniczki (szkody w rozumieniu art. 361 k.c.).

Z uwagi na powyższe Sąd oddalił powództwo jako przedawnione i bezzasadne. O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz w oparciu o § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- 1) naruszenie art. 379 pkt. 4 k.p.c. poprzez udział w rozpoznaniu sprawy sędziego wyłączzonego z mocy ustawy;
- 2) naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez uniemożliwienie kontroli instancyjnej postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 11 kwietnia 2017 r. oddalającego wniosek skarżącej o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, poprzez wydanie wyroku nieprawomocnego w sprawie, mimo że zażalenie zostało złożone w dniu 18 kwietnia 2017 r.;
- 3) uchybienie art. 176 i art. 45 Konstytucji RP;
- 4) uchybienie art. 64 ust. 3 Konstytucji RP poprzez przyjęcie, że komornik sądowy będąc funkcjonariuszem publicznym, może wbrew ograniczeniom ustawowym pozbawić prawa własności powódkę do nieruchomości w ramach przymusu państwa w egzekwowaniu zobowiązań;
- 5) naruszenie art. 365 i art. 366 k.p.c. poprzez przyjęcie, że:
 - a) nakaz zapłaty z dnia 10 listopada 2000 r. (sygn. akt IX Ng 8141/00) opatrzony klauzulą wykonalności, jako prawomocny wyrok, nie wiąże komornika sądowego, jak i wierzyciela co do wskazanego dłużnika i roszczenia;
 - b) wyrok Sądu Rejonowego w Biskupcu z dnia 16 maja 1995 r. (sygn. III RC 47/95) znoszący wspólność majątkową pomiędzy małżonkami P., nie wiąże komornika i wierzyciela mimo ograniczeń ustawowych;
- 6) uchybienie art. 788 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że egzekucja może być wszczęta wnioskiem z dnia 21 lutego 2001 r., gdy nakaz zapłaty z dnia 10 listopada 2000 r. (sygn. IX Ng 8141/00) został opatrzony klauzulą wykonalności i jako dłużnika wskazywał W. P., mimo że pierwotny wierzyciel w dniu 12 listopada 2002 r. został wykreślony z KRS a obecnie i po 2002 r. wskazywani przez komornika wierzyciele nie uzyskali klauzuli wykonalności na swoją rzecz;
- 7) naruszenie art. 767 k.p.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że:

a) wniosek o wszczęcie egzekucji z dnia 19 lutego 2001 r. (KM 85/01) spełniał wymogi formalne bez wskazania sposobów egzekucji, mimo że taka treść wniosku została przewidziana zmianą ustawy k.p.c. dopiero w 2016 r. oraz, że wniosek ten wskazuje określonego dłużnika;

b) pominięcie wniosku wierzyciela w stosunku do W. P. z dnia 5 kwietnia 2001 r. (KM 85/01) wskazującego majątek dłużnika, tj. 1/2 nieruchomości lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w M. i związanie nim komornika sądowego;

8) naruszenie art. 926 k.p.c. poprzez przyjęcie, że komornik sądowy realizując wniosek wierzyciela z dnia 24 lipca 2002 r. nie dopuścił się bezprawności działania, podczas gdy przepis ten w stosunku do powódki ze względu na tytuł wykonawczy, jak i wniosek złożony w dniu 5 kwietnia 2001 r., nie mógł wywrzeć skutków procesowych, jak i materialnych; również brzmienie tego przepisu nie pozwalało na połączenie postępowań egzekucyjnych dłużników;

9) naruszenie art. 870 k.p.c. bowiem legitymacja do wniesienia skargi na udzielenie przybicia przysługuje wyłącznie stronom postępowania egzekucyjnego, tj. wierzycielowi oraz dłużnikowi; a powódka nie była stroną postępowania egzekucyjnego KM 85/01, a poza tym skarga przewidziana w tym przepisie przysługuje wyłącznie na udzielenie przybicia, w związku z czym, w przypadku wniesienia skargi na odmowę przybicia, skarga zostaje odrzucona jako niedopuszczalna;

10) naruszenie art. 1028 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powódka była uprawniona do wniesienia zarzutów do planu podziału sumy uzyskanej z licytacji w postępowaniu KM 85/01, podczas gdy zarzuty do planu podziału może wnieść osoba, która wykaże, że ma interes prawny w zaskarżeniu; interes taki zachodzi gdy skarżący został pominięty w planie albo został zaspokojony w mniejszym stopniu niż powinien, a samo zaskarżenie nie mieści się w pojęciu zaskarżenia procesowego;

11) naruszenie art. 442¹ k.c. poprzez przyjęcie, że dodanie tego artykułu w dniu 10 sierpnia 2007 r. spowodowało zniweczenie ewentualnej szkody i jej skutków, nieprzedawnionej w dniu wejścia w życie tego przepisu;

12) naruszenie art. 228 k.p.c. poprzez przyjęcie pod rozwagę faktów, które nie zostały przytoczone przez żadną ze stron, choćby były znane Sądowi z urzędu albo powszechnie znane;

13) naruszenie art. 230 k.p.c. poprzez brak uznania za przyznane twierdzeń powódki o przeprowadzeniu licytacji z jej majątku niebędącej dłużnikiem wskazanym w tytule wykonawczym ani też we wniosku o wszczęcie egzekucji z nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym KM 85/01, w sytuacji gdy pozwany nie wypowiedział się w toku procesu co do tych twierdzeń;

14) naruszenie art. 232 k.p.c., gdyż pełnomocnik pozwanego zachował bierną postawę, nie odnosząc się do wskazanych zarzutów, mogących potwierdzić jego żądanie przedawnienia szkody.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty wniosła o zniesienie postępowania przed Sądem Okręgowym i przekazanie jej do ponownego rozpoznania w innym składzie, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na jej rzecz żądanej kwoty tytułem naprawienia szkody.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, jako że znajdują one oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym – wszechstronnie rozważonym i ocenionym w zgodzie ze wskazaniami art. 233 § 1 k.p.c. Aprobuje także wnioski wyprowadzone z tego materiału, a w rezultacie – ocenę prawną powództwa jako bezzasadnego.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów najdalej idących, tj. wskazujących na nieważność postępowania z uwagi na rozpoznanie sprawy przez sędziego, który był wyłączony od orzekania w sprawie o sygn. I C 620/16 oraz ze

względem na wydanie wyroku, zanim wyższa instancja rozpoznała zażalenie powódki na postanowienie o oddaleniu jej wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, oba te zarzuty – w ocenie Sądu Apelacyjnego – są bezzasadne.

Strona skarżąca chcąc skutecznie podnieść zarzut naruszenia art. 379 pkt. 4 k.p.c. winna była wykazać którąś z przesłanek z art. 47 k.p.c. lub art. 48 k.p.c., a tymczasem podała jedynie, że sędzia rozpoznający niniejszą sprawę był uprzednio wyłączony (wraz z pozostałymi sędziami Sądu Okręgowego w Olsztynie) od orzekania w sprawie o sygn. I C 620/16, która toczyła się z powództwa małżonków P. przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Olsztynie (za szkodę wyrządzoną wydaniem wyroku z dnia 17 grudnia 2015 r., IX Ca 478/15). Taka argumentacja nie mogła odnieść spodziewanych rezultatów, bowiem poprzednia sprawa dotyczyła zupełnie innego stanu faktycznego, innych roszczeń oraz innej osoby pozwanego. Nie sposób ówczesnych przesłanek wyłączenia sędziego przenosić na grunt obecnej sprawy. Tym bardziej, że w art. 379 pkt. 4 k.p.c. jest mowa o przyczynach wyłączenia sędziego z mocy ustawy (art. 48 k.p.c.) a nie o przyczynach wymienionych w art. 49 k.p.c., które to legły u podstaw postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie I ACo 5/17.

Co się zaś tyczy kwestii braku prawomocności postanowienia oddalającego wniosek powódki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu to wskazać należy, że zgodnie z art. 124 § 1 k.p.c. zgłoszenie wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, jak również wniesienie środka odwoławczego od odmowy ich ustanowienia, nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania, chyba że chodzi o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego dla powoda na skutek wniosku zgłoszonego w pozwie lub przed wytoczeniem powództwa. Sąd może jednak wstrzymać rozpoznanie sprawy aż do prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku i w związku z tym nie wyznaczać rozprawy, a wyznaczoną rozprawę odwołać lub odroczyć. Wstrzymanie rozpoznania sprawy aż do prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku ma charakter fakultatywny, tzn. zależy od uznania sądu orzekającego, który może z takiej możliwości skorzystać ale wcale nie musi. Jak zauważył Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 września 1969 r., III CZP 74/69 – wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie jest związany z dochodzeniem roszczenia głównego, co w konsekwencji umożliwia dokonywanie wszelkich czynności, nie wyłączając merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Powyższe czyni bezzasadnym stanowisko strony skarżącej, która z faktu nieprawomocności postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 11 kwietnia 2017 r. wywodzi nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c. Dodać jedynie należy, że postanowieniem z dnia 2 czerwca 2017 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego o oddaleniu wniosku powódki o ustanowienie jej pełnomocnika z urzędu. Kolejny wniosek – złożony na etapie postępowania apelacyjnego – podlegał zaś odrzuceniu, jako oparty na tych samych okolicznościach faktycznych (art. 117² § 2 k.p.c.).

Przechodząc do meritum, Sąd Apelacyjny w całości podziela stanowisko Sądu I instancji zarówno co do niewykazania przez skarżącą przesłanek roszczenia – wyartykułowanego w pozwie jako żądanie zapłaty kwoty 30.050 zł wraz z odsetkami tytułem odszkodowania za nieprawidłowo przeprowadzoną egzekucję komorniczą, jak też co do przedawnienia tego roszczenia. Liczne zarzuty podniesione w apelacji kwestionujące ustalenia i oceny Sądu I instancji są bezzasadne i nietrafne.

Z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że przeciwko powódce i jej mężowi toczyło się 12 postępowań egzekucyjnych z wniosku różnych wierzycieli (przeciwko powódce – 4 postępowania, a przeciwko W. P. – 8 postępowań). Egzekucje te były prowadzone z udziałów obojga dłużników w dwóch należących do nich (na zasadzie współwłasności w częściach ułamkowych) nieruchomościach położonych w M. (przy ul. (...)) i przy ul. (...)). Na mocy postanowienia Komornika Sądowego z dnia 2 sierpnia 2002 r. postępowania te zostały połączone w jedno postępowanie pod wspólną sygnaturą II KM 85/01. Stało się tak na skutek uwzględnienia wniosku jednego z wierzycieli W. P. – spółki (...), a podstawę połączenia stanowił art. 926 § 1 zd. 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem – postępowania egzekucyjne toczące się co do kilku nieruchomości tego samego dłużnika lub co do kilku części tej samej nieruchomości, jak również postępowania egzekucyjne dotyczące części nieruchomości i jej całości, mogą być połączone w jedno postępowanie, jeżeli odpowiada to celowi egzekucji, a nie ma przeszkód natury prawnej lub gospodarczej.

W sprawie niniejszej miała miejsce druga z powyższych sytuacji, tj. egzekucja była prowadzona z kilku części tych samych nieruchomości (należących w częściach ułamkowych do T. i W. P.). Sąd Apelacyjny podziela tutaj wyrażony w doktrynie pogląd, że dla możliwości połączenia kilku postępowań egzekucyjnych bez znaczenia jest to, czy egzekucję prowadzą różni wierzyciele, czy też ten sam wierzyciel, i czy w celu zaspokojenia jednej wierzytelności, czy też różnych wierzytelności. W konsekwencji za trafne należy uznać stanowisko, że łączenie egzekucji może się odbywać na rzecz różnych wierzycieli i przeciw różnym dłużnikom (por. J. Świeczkowski, Komentarz do art. 926 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX 2018). Oznacza to, że złożenie wniosku w trybie art. 926 § 1 k.p.c. przez jednego wierzyciela (K. E.) prowadzącego dotychczas odrębne postępowanie egzekucyjne przeciwko jednemu ze współwłaścicieli ułamkowych (W. P.) oznaczonych nieruchomości (przy ul. (...) i przy ul. (...) w M.) mogło wywrzeć skutek w postaci połączenia postępowań egzekucyjnych prowadzonych także wobec drugiego współwłaściciela ułamkowego (powódki), bowiem wszystkie postępowania egzekucyjne (zarówno przeciwko T. P. jak i W. P.) prowadzone były z części tych samych nieruchomości należących – na zasadzie współwłasności ułamkowej – do obu dłużników. Każda grupa wierzycieli egzekwowała jedynie wysokość udziału przypadającego swojemu dłużnikowi. W treści uzasadnienia postanowienia z dnia 2 sierpnia 2002 r. komornik wskazał, że taki sposób egzekucji ułatwi możliwość zbycia poszczególnych nieruchomości, jak też może mieć wpływ na zmniejszenie kosztów egzekucyjnych. Strona skarżąca – pomimo właściwego pouczenia – nie zaskarżyła tego postanowienia skargą na czynność komornika (art. 767 k.p.c.).

Z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika też, że dłużnicy zostali zawiadomieni o terminie opisu i oszacowania lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...), który odbył się w dniu 17 września 2002 r. W czynności tej brał udział W. P., który pomimo pouczenia nie złożył skargi na opis i oszacowanie. W dniu 8 marca 2005 r. ogłoszony został termin pierwszej licytacji z nieruchomości przy ul. (...). O terminie tym zawiadomiono dłużników. Licytacja odbyła się w dniu 11 kwietnia 2005 r. pod nadzorem sędziego. Pomimo zawiadomienia – nie było na niej dłużników. Sąd Rejonowy w Mrągowie udzielił przybicia nieruchomości należącej do małżonków po 1/2 części na rzecz L. Ł. za cenę 60.100 zł. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 19 kwietnia 2005 r. Natomiast postanowieniem z dnia 9 maja 2005 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie przysądził własność tego lokalu mieszkalnego L. Ł.. Odpis tego postanowienia powódka i jej mąż odebrali w dniu 20 maja 2005 r. i z uwagi na brak zaskarżenia, uprawomocniło się ono w dniu 30 maja 2005 r. Sąd I instancji słusznie przyjął, że to właśnie ta data (30 maja 2005 r.) jest miarodajna dla oceny przedawnienia roszczeń powódki, bowiem najpóźniej w tej dacie winna ona posiadać wiedzę odnośnie swej szkody (utrata udziału we współwłasności lokalu mieszkalnego w związku z prowadzoną przez pozwanego egzekucją komorniczą). Powódka nie wykazała przy tym, by po tej dacie miały miejsce zdarzenia wpływające na bieg terminu przedawnienia – przerwanie bądź zawieszenie (art. 121 k.c. i 123 k.c.). Skoro tak to Sąd I instancji słusznie uznał, że wyartykułowane w pozwie roszczenie przedawniło się z dniem 30 maja 2008 r. (zważywszy na 3-letni termin przedawnienia wymieniony w art. 442¹ k.c.).

Pomimo takiej konkluzji Sąd Okręgowy rozważył również, czy roszczenie powódki byłoby zasadne, gdyby nie skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia. W tym celu dokładnie przeanalizował zebrany materiał dowodowy, w szczególności dokumenty z akt komorniczych II KM 85/01 i akt Sądu Rejonowego w Mrągowie I Co 17/04 i doszedł do wniosku, że brak podstaw do przyjęcia, by w sprawie ziściła się choćby pierwsza przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, tj. bezprawność jego działania (art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji oraz art. 415 i nast. k.c.). Sąd Okręgowy podkreślił, że komornik działał w oparciu o tytuły wykonawcze i o wszystkich czynnościach informował dłużników, którzy nie kwestionowali ich słuszności, czy legalności (nie licząc skargi na czynność komornika wniesionej przez W. P. odnośnie egzekucji z nieruchomości przy ul. (...) w M. – co jednak nie ma związku z niniejszą sprawą). Pomimo stosownego pouczenia nie skorzystali też z możliwości wniesienia skargi na postanowienie z dnia 2 sierpnia 2002 r. o połączeniu spraw egzekucyjnych. Ich bierność w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego z nieruchomości przy ul. (...) – jak słusznie zauważył Sąd I instancji – może sugerować pewną akceptację dla przedsięwziętych przez komornika działań. W tych okolicznościach obecna argumentacja skarżącej co do nieprawidłowości po stronie komornika w prowadzeniu postępowania egzekucyjnego nie zasługuje na akceptację.

Nie jest też trafne stanowisko skarżącej, że postępowanie egzekucyjne nie uległo jeszcze zakończeniu, gdyż nie wydano postanowienia o kosztach postępowania. Po pierwsze przytoczone w ramach apelacji orzeczenia Sądu Najwyższego w żaden sposób nie przystają do realiów niniejszej sprawy, po drugie Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że w dniu 28 marca 2006 r. komornik wydał postanowienie o kosztach przeprowadzonej egzekucji z nieruchomości stanowiącej w częściach ułamkowych po 1/2 współwłasność powódki i jej męża (art. 770 k.p.c.). Postanowienie to uwzględniło koszty egzekucji z połączonych spraw, w tym koszty egzekucji z majątku powódki (II KM 256/01, II KM 607/01, II KM 85/02 i II KM 690/01), a następnie tak ustalone koszty zostały uwzględnione w planie podziału. Postanowienie w tym przedmiocie doręczono dłużnikom, którzy nie zaskarżyli go skargą na czynność komornika.

Mimo wielości zarzutów natury procesowej nie mogły one skutkować uwzględnienia apelacji.

Z tych względów apelacja strony powodowej jest niezasadna i jako taka podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Koszty instancji odwoławczej zostały rozliczone na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz w oparciu o § 2 pkt. 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(...)